

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

Mali Reji Elsbacherjevi poklanja to
pripovedko kot božično darilce pisatelj.

1.

ačudil se je Kekec tisti dan, prvič v svojem osemletnem življenju se je začudil kozi. Hm, kar obstal je sredi hleva. Prst je utaknil v usta, pa se je čudil. Kar hipoma se je domislil tega, in čudno se mu je zdelo, da še nikoli ni premišljal o tem. Saj je gnal vsako jutro kozo na pašo. Tri ure je presedel vsak dan z njo tam gori za Gmajnico. Gledal jo je in se je pogovarjal z njo. Pa še nikoli mu ni prišlo na misel, da bi jo povprašal: »Hej, Keza kezarsta! Povej in mi odgovori, zakaj nosiš dva rogova na glavi? Daj, zgani se in mi povej!« — O, še nikoli se ni domislil Kekec tega. Domislil se je šele danes, ko je prignal kozo s paše in je obstal sredi hleva. Kar začudil se je Kekec, pa je stopil h kozi. Prst je vzel iz ust, pa je pograbil kozo za rog.

»Mekeke«, je zameketala koza in je vstala. Pogledala je dečka, pa je vedela dobro, da se zgodi zdaj nekaj posebnega. »Ti Keza«, jo je nagovoril Kekec in jo je stresel na lahko. »Glej, česa sem se domislil ravno zdaj? Veš, kar tako mi je šinilo v glavo... Čemu sta tebi rogova? Ha, te vprašam? Saj ju ne potrebuješ. Nikoli se še nisi pretrepala na vasi in tudi bodla se nisi, kakor se bode sosedov oven. Volka se ti ni treba bati; zakaj če pride volk, ga naženem jaz s palico. Ti bi poginila strahu, in niti na misel bi ti ne prišlo, da bi se branila... Pa zakaj nosiš torej rogove na glavi? Ha, te vprašam? Daj, zgani se, Keza, pa mi odgovori!«

»Mekeke«, je odgovorila koza in je pokimala z glavo. Legla je, pa je pričela mirno prežvekovati. A Kekec ni bil zadovoljen z njenim odgovorom. Dvignil jo je spet in je nadaljeval: »Čudna si, Keza, in ne znaš druge besede kot mekeke! Pa sem te vprašal, lepo vprašal, zakaj nosiš rogove? Če mene vprašajo: Kekec, zakaj imaš nos pod očmi? — O, kar lepo odgovorim: Striček, zato, da voham vašo strd, ki jo imate v čumnati, in zato, da kihnem, ker bi rad strdi, striček! — In ti, Keza, pa ne veš, zakaj nosiš rogove na glavi? O, čudno, čudno...«

In Kekec je majal z glavo in se je še vedno čudil. Koza ga je gledala in je meketala. Trudna je bila, pa bi se bila rada zleknila po mehkih tleh. A Kekec je ni izpustil, ker je še vedno premišljal o njenih rogovih. Ti rogovi, o, ti rogovi! Čemu jih nosi ta prebita koza, ko jih pa vendar ne rabi? Saj pravim — čudna reč. Pa ko bi vsaj ta nesrečna Keza znala lepo povedati lepo besedo! Pa ne zna in ne zna, in če jo dregaš še tako in jo še tako stresaš za rogove! Govori ji lepe besede — a odgovarjala ti bo vedno in vedno in te gledala neumno: mekeke! Saj pravim — in Kekec stoji še vedno pred njo in ugiblje zaman in premišlja. Kekec bi tako rad vedel vse; a koza ne zna govoriti, resnično, ne zna govoriti.

Še dolgo bi bil Kekec ugibal in bi se čudil, da se ni prikazala tedaj na pragu sestra Jerica. Velika je bila Jerica in je štela enajst let. Zato jo je spoštoval Kekec, zato, ker je bila starejša in je znala jako pametno govoriti. Obstala je na pragu, pa je zaklicala: »Jest pojdi, Kekec! Kosilo stoji že na mizi, in dolgo te že čakamo«.

Kekec se je obrnil k njej in je zmajal z glavo. »Jerica, ali slišiš?« je dejal in je pokazal s prstom na kozo. »Pametna si in vedno govoriš pametne besede. Zato te pa vprašam, Jerica: ali veš, čemu ima koza rogove? Ne rabi jih, ker se ji ni treba bati volka; pa tudi pretepa se ne kakor sosedov oven. Pa vendar ima rogove. Čemu in zakaj? — Veš, to te vprašam, Jerica«.

Jerica se je nasmejala na glas. »To te spet skrbi, Kekec?« je odgovorila. »Pa da ne moreš imeti nikoli miru! Saj pravim — vsak dan si utepeš nekaj neumnega v glavo. Bog že ve, zakaj je podaril kozi rogove. Kaj misliš, da jih nosi kar tako zaradi lepšega? — Kekec, Kekec! Pusti kozi rogove in pojdi rajši h kosilu!«

»To znam tudi jaz«, je dejal Kekec. »Ni mi treba praviti tega. Mislil sem, da si pametnejša nego jaz. Zdaj pa vidim, da veš ravno toliko, kolikor jaz... Hm, povprašam koga drugega«. — Kekec je pokimal z glavo. Še enkrat se je ozrl po kozi in je zmigal z rameni. Potem pa je stopil za sestro iz hleva. Napotil se je v hišo, kjer sta sedeli mati in mala Tinka že za mizo. Ker je bil Kekec lačen, se je naglo lotil pohlajene jedi. Urno je zajemal s svojo veliko, leseno žlico in je pozabil na kozo in njene rogove.

Po kosilu je rekla mati: »Vzemite iz omare posodice, pa pojdite trgati gori za Krivi plaz močnic! Rabim jih, da si skuham zdravila za svojo bolezen. Jako slabo mi je danes, in ongava Minara mi je rekla, da naj pijem vodo iz kuhanih močnic. Pa mi pomaga... Zato pa pojdite, pa natrgajte

polne košarice! Ti, Jerica, lepo pazi na otroka, da se jima kaj ne pripeti! Ali si slišala?»

»Sem, mati«, je odvrnila Jerica in je vzela iz omare tri košarice. Pletene so bile iz vrbovih šibic in so bile bele. Samo košarica male Tinke je bila nekoliko pobarvana z rdečo barvo; naslikan je bil na njej na sprednji strani rdeč petelinček. Lepa je bila košarica, da jo je mala Tinka kar gledala. Skrbno jo je držala v roki in jo je ogledovala od vseh strani. — »Mhm«, je rekla in je pocuknila bratca za rokav. »Ali jo vidiš, Kekec? Ali vidiš petelinčka?»

»Vidim«, je odgovoril Kekec. »Ali hočeš, da ga primem za rep? Lepo dvigne glavo in zavriska: Kikiriki!« — In resnično se je dotaknil Kekec rdečega petelinčka in je zakikirikal na glas. Zasmejala se je mala Tinka in je stisnila košarica k sebi, da bi skrila petelinčka. A Kekec je že odprl vrata in je stopil v vežo. Za njima sta odšli obe sestrici. Mati je še potegnila Jerico na pragu za trenutek nazaj. Pogledala jo je neprijazno in ji je dejala trdo: »Na otroka pazi! Da ne boš zijala kakor po navadi in ju zane-marjala! Le glej, da bo vse v redu! Saj me poznaš...«

Jerica je zardela in je povescila glavo. »Pazila bom, mati«, je odvrnila pohlevno. Velike, modre oči so ji postale rosne, in ustna so se ji stresla za hip. A že v naslednjem trenutku je dvignila glavo in se je nasmehnila. Stopila je vun na dvorišče, kjer sta že čakala Kekec in mala Tinka. Prijela sta se sestrice za krilo, in naglo so speli preko dvorišča do poti, ki se je vila med vrtovi skozi zagorsko vas. Držala je tista pot iz vasi; preko širokega pašnika je držala in se je izgubila kar hipoma visoko tam gori med zelenimi smrekami.

Lepo je sijalo poletno solnce z modrega neba. Tuintam se je vozila po modrini bela meglica. Lahno se je zibala tam gori in se vlekla do belih snežnikov, ki so se smehljali tam v ozadju. Bili so polni belega snega, ki se je iskril v jasnih žarkih in je svetil v dolino, polno poletnega veselja in miru. Sredi tega miru pa je počivala zagorska vas. Spala je in sanjala sredi krasote in božjih žarkov, ki so se usipali od vseh strani nanjo.

Jerica, Kekec in Tinka so dospeli do zelenega travnika. Sredi tam na gladki trati so zagledali kopo otrok, ki so se igrali. Držali so se za roke; vrteli so se in so peli veselo pesem. Kekec jih je zagledal, pa se je spustil v tek. Obstal je kraj njih in se jim je zasmel na ves glas. — »Kaj, kolo plešete, pa niti godbe nimate? Saj pravim — ali ste narobe svet?« — Tako je govoril Kekec. Smejal se je na ves glas in se je tolkel z rokami po kolenih.

Otroci so prenehali peti. Obstopili so Kekca, pa so pričeli klicati: »Kekec, o, Kekec! Daj, zapiskaj nam, da se zavrtimo lažje... O, lepo piščalko imaš, pa znaš tako lepo piskati. Ali si slišal? Daj, Kekec, o, daj! Lepo te prosimo, Kekec, o, Kekec!«

Kekec se je zasmel še enkrat. A vendar je potegnil iz žepa dolgo in tanko piščalko, ki je bila poslikana samo na debelem koncu z nekimi čudnimi, rjavkastimi črtami. Vtaknil jo je v usta, pa je pričel piskati. Gla-

sovi so bili čisti in so zveneli tako lepo in ubrano, da bi jih človek poslušal kar dolge ure. Otroci so se prijeli spet za roke in so se zavrteli. Zapisal jim je Kekec pesem, in otroci so zapeli za njim.

»Vija — vija — vaja —
pod goró sred gaja
Vila nam Škrlatica
odpre zlata vratica,
nas povede v grad,
da nam biser, da nam zlat...«

Otroci so peli in se vrteli. Kekec pa je piskal lepše, vedno lepše. Ej, lepa je bila piščalka, in pesmi, krasnejše kot škrjančkove, so bile skrite v čudoviti piščalki. Sam oče, ki je bil drvar visoko tam gori v divjih gorah, jo je izrezal in jo je delal štiri nedelje. Ko je bila gotova, pa jo je podaril Kekcu. Kekec pa je piskal nanjo tako dolgo, da je znal piskati vse lepe pesmi, ki so jih popevali po zagorski vasi. Čudili so se mu ljudje; a Kekec jim je piskal, da jim je prihajalo mehko okrog srca.

»Daj, nehaj, Kekec!« ga je prosila Jerica in ga je prijela za roko. A Kekec je samo pokimal z glavo, a odnehal ni, dokler ni odpiskal vse pesmi. Ko je bila pesem končana, je vtaknil Kekec piščalko v žep in se je ozrl po otrocih. »Ha, ali ste videli, kako je šlo vse lepo?« jih je vprašal. »Samo zapiskati vam je bilo treba, pa ste zapeli kakor škrjančki na polju. Ali ste videli?«

»Kekec, zapiskaj nam še eno!« so prosili otroci in so ga hoteli spet obstopiti. A Jerica ga je potegnila naglo za roko in ga je odvedla preko travnika. Kekec se je okrenil še trikrat in se je zasmel otrokom, ki so vpili za njim in so ga prosili pesmi. A Kekcu je bilo zadosti piskanja. Saj je vedel, da nima dosti časa. Dolga je še pot do Krivega plaza, in košarice močnic človek ne nabere tako hitro, kot bi trenil. Kekec je vedel vse to. Zato pa je stopal naglo s sestricama proti gozdu, ki se je pričenal že onkraj pašnika. Črn je bil gozd in se je vzpenjal visoko ob gori. Do samega sivega skalovja in večnega snega še je vzpenjal in je prenehal tam gori, kot bi ga odrezal.

Krenili so v gozd po poti, ki je bila nastlana z mehkim mahom. Jerica je molčala. Zato pa je tembolj čebljala mala, debelušna Tinka in je izpraševala po sto in sto rečeh. Toda ker je uvidela, da ji odgovarja Jerica le s kratkimi besedami, se je oprijela Kekca. Kar njegove roke se je oklenila, pa ga je vprašala kar naravnost: »Kekec, kaj si piskal tisto pesem o Vili Škrlatici? Hm, lepa je bila — nemara je tudi Vila Škrlatica tako lepa? Ali si jo že videl, Kekec? Vsak dan paseš kozo za Gmajnico. Pa si nemara že videl Vilo Škrlatico?«

»Hm«, je odvrnil Kekec, »nisem je še videl. Daleč stanuje Vila Škrlatica, daleč tam pod belimi gorami. Enkrat jo poiščem in potrkam na zlata vrata njenega gradu. Lepo jo pozdravim in jo poprosim za cekin, da si kupim na sejmu citre. Kaj misliš, Tinka, ali mi podari cekin? Kaj misliš? — Nemara me pa zapodi...«

»O, ne, Kekec«, je dejala mala Tinka vsa prepričana. »Veš, kar lepo snemi klebuček z glave. Zapiskaj na piščalko krasno pesem, ki jo znaš samo ti. Pa te bo poslušala Škrlatica in ti bo dala še celo tri cekine. O, kar meni verjemi, Kekec!«

»Seveda«, je pokimal Kekec z glavo in se je zamislil za trenutek. Ej, lepo bi bilo, če bi imel cekin in bi si kupil citre. Tako krasno in sladko bi igral na zveneče strune, da bi se ljudje kar ustavljali na cesti. Kekec bi pa sviral od jutra do mraka svoje najlepše pesmi. O, seveda, ako bi imel cekin, da bi si kupil citre na sejmu! A brez cekina ne dobi ničesar. Brez cekina je dobil samo piščalko. No, pa tudi piščalka ni kar brez vsega. Zapiska nanjo in zapoje najlepšo pesem. Ali morda ne?

Nehote se je ustavil Kekec. Iz žepa je potegnil piščalko in je pričel piskati. O Vili Škrlatici je zapiskal tako krasno, da je mala Tinka kar sklepalala z rokami. »Ovbe, kako lepo!« se je čudila mala Tinka in je poslušala z odprtimi usteci. »Ovbe, Kekec! Še nikoli nisi piskal tako lepo!«

Kekec pa je piskal, da je odmevalo širom okrog po zelenem gozdu in so se budile ptice, samevajoče po temnih sencah. Saj pravim — krasna je bila pesem, ki jo je piskal Kekec. Sam si jo je bil izmislil, ko je pasel dan za dnem kozo tam v samoti. Kar poslušal bi jo bil človek in bi se čudil Kekcu in njegovi piščalki.

»Vila, Vila zlata,
odpri bela vrata,
odpri beli grad,
daj cekin mi zlat ...«

Tudi Jerica je obstala in je poslušala. Prijazno se je smehljala Kekcu in je čakala, da neha piskati. Kekec je končal in je zavriskal na ves glas, da se je razlegalo visoko gori do strmih pečin. Smejal se je veselo in je vprašal Tinko, če ji ugaja njegova pesem.

»Mhm«, je odvrnila mala Tinka. Pa tudi Jerica ga je pohvalila. — Nato pa so speli naprej po zelenem gozdu. Pot je zavila navkreber v hrib. Šli so naglo, da bi čimprej prišli do Krivega plaza, kjer je vse polno rdečih močnic. Jerica in Kekec sta hodila lahko. Samo mali Tinki je bilo nekoliko nerodno. Že je pričela pomalem sopsti, in na čelu so se ji prikazale potne srage. Njena debelušna ličeca so postala še bolj rdeča. Za trenutek je postala in si je obrisala znoj z obraza. »Ali pridemo kmalu do močnice?« je vprašala. »Oj, meni je tako vroče!«

»Potrpi, Tinka!« ji je odgovorila Jerica. »Glej, kmalu bomo tam gori. Še tri grmovja — in prikaže se Krivi plaz«. — Prijela jo je za desnico, in Kekec jo je prijel za levico — pa so šli spet navkreber po strmini. Steza je prenehala hipoma, in morali so se plaziti skozi gosto grmovje, ki se je razprezalo vse naokrog. Bilo ni več smrek okrog; le krivenčasti, napol podrti borovci so rasli med nizkim, grbavim rušjem. In nevisoko nad sabo so zagledali golo skalovje, ki je štrlelo proti nebu. Videli so sneg, ki se je svetil med skalovjem v širokih razpokah in dolgih plazovih.

»Juhuhu — Krivi plaz!« je zavriskal Kekec in se je vrgel na trato, ki je bila vsa rdeča zrelih močnic. Mala Tinka se je zasmejala na ves glas in je kar sedla, pa je pričela trgati sočne močnice. Seveda — eno v usteca, dve pa v svojo lepo košarico. In Tinka je bila vsa zadovoljna. Niti ozrla se ni po bratcu in sestrici. Videla je samo močnice in je čutila, kako so dobre in sladke. Bilo jih je toliko na trati in tako goste so bile, da se je košarica kar vidoma polnila.

Kekec se je oddaljil najbolj. Šel je naravnost do skal in je izginil kar hipoma onkraj rušja. Čulo se je samo njegovo veselo in glasno žvižganje. Jerica je trgala nedaleč od Tinke in je molčala. Minila je ura, in tedaj je bila Jerici košarica polna. Dvignila se je, pa je stopila k Tinki pogledat. Ovbe, Tinki je bila košarica še napol prazna! Zakaj močnice so bile tako dobre, da ni dajala Tinka več dveh v košarico, eno v usteca, ampak narobe. No, Jerica ji je pomagala, in kakor bi trenil, je bila tudi Tinki košarica polna do vrha.

Nato sta deklici sedli na trato. Mala Tinka je postala utrujena in zaspala. Položila je kodrasto glavico Jerici na kolena in je kar zaspala. Jerica je gledala nekaj časa njen okrogli, rdeči obrazek in njena malce odprta usteca. Potem pa je vzdihnila bridko in se je zazrla v dolinico, ki je ležala globoko tam doli. Videla je zagorsko vasico sredi zelenega polja in je razločila vsako hišo. Tam med zelenjem se je svetila njena rodna hišica, ubožna, a vendar snažna in lepa. Oj, lepo je bilo nekoč v tisti hišici! Tako prijetno je bilo in veselo od jutra do večera! Saj je živela takrat še njena mamica. In mamica se je vedno smehljala in jo je božala. Majhna je bila Jerica še takrat. Komaj da je znala že dobro hoditi in čebljati. A lepo

~ Pogled na Krivi plaz ~

je bilo vendar in veselo. Saj se ji je smehljala in jo je pestovala. — A umrla je mamica, kar nenadoma je umrla. Zvečer se je še smehljala, a v jutru je že ležala v veliki izbi, in krog nje so gorele debele sveče. Pokopali so jo — in Jerica ni imela več mamice... In potem je prišla druga mamica. A ta mamica ni bila tako dobra in vesela kot prva. Ni se ji smehljala in tudi prepevala ji ni. Prišel je bratec Gregec, ki so ga pa imenovali vsi za Kekca; prišla je sestrice Tinka. Rada ju je imela Jerica, pa tudi bratec in sestrice sta imela njo rada, da se kar ločiti nista mogla od nje. A kaj vse tisto! Jerica ni imela svoje mamice. Zato pa je bila žalostna. Mačeha je vedno bolj bolehalo in je prihajala vedno bolj oscrna z Jerico. Očeta ni bilo domov tedne in tedne, ker je drvaril visoko v gorah. Jerica je delala doma in na polju, delala trdo, a z veseljem. Pa vesela ni bila, ker ji mačeha ni privoščila prijazne besede. Nevoljna je bila mačeha vedno in jo je zmerjala. In zgodilo se je večkrat, da jo je udarila v svoji nevolji. To pa je bolelo Jerico. Na podstrešju je jokala ponoči na svoji borni posteljici in je klicala mamico. Mamico je klicala iz nebes, da bi prišla k njej in jo pobožala samo še enkrat kakor некоč. Lepo bi se ji nasmehljala mamica — in Jerici bi bilo tako prijetno v mladi dušici...

Vzdihnila je Jerica na trati visoko v gori. Solze so ji prišle v oči, da ni videla več zagorske vasice in rodne hišice. V srcu ji je bilo tako hudo, da bi bila zajekala na glas. Zakaj ne živi mamica? Glej, prinesla bi ji zdaj košarico močnic. Na pragu bi stala mamica in bi se ji smehljala že oddaleč. — »Oj, mamica! Ali vidite močnice? Vam sem jih prinesla, samo vam, mamica!« bi rekla Jerica, in mamica bi bila vesela, o, tako vesela!

Bolest je stisnila mali deklici mlado srce, da je kar zaječala. Komaj je zadržala glasen jok, in solze so se ji ulile po licih. »Mamica!« je zaklicala na glas in je dvignila roke. Tinka se je zganila v spanju in je odprla oči. Začudena je gledala sestri v obraz. A ko je videla solze, se je dvignila naglo in se je oklenila okrog vratu.

»Ali te je kača?« je vprašala Tinka vsa v strahu. »Hm, kača je huda, pa ima strupene zobe... Ali te je, Jerica? Ali te je?«

Jerica si je obrisala brž s predpasnikom obraz in se je nasmejala. »Ni me kača — ne boj se, Tinka«, je odvrnila. »Veš, samo vroče mi je... Kam neki se je skrila Kekec? Kar izginil je, pa ga ni več... Kekec, ho, Kekec! Ali slišiš?«

»Ho-ho, slišim«, je odgovoril Kekec iz daljave. Tedaj ga je pa Jerica zagledala in se je prestrašila. Splezal je bil Kekec preko skal do snežnega plazu, ki se je vil onkraj skalovja strmò navzdol do nevidnega prepada. Hm, zagledal je bil Kekec strmi plaz, pa je pomislil: »Bog ve, kako se neki drsa poleti? Ej, to mora biti nekaj posebnega... Davi nisem zvedel, čemu nosi koza rogove. A zdaj bom zvedel, kako se človek drsa poleti po snegu. Hej — hm...«

Pobral je Kekec dolgo prekljo, ki je ležala med rušjem. Splazil se je preko skal in je obstal na zmrzlem snegu. Zagledala ga je Jerica in se je vsa prestrašila. »Ali mi greš nazaj!« je zavpila in se je stresla po vsem

životu. A Kekec se je samo zasmeljal. Naslonil se je ob palico, je zastavil svoje okovane črevlje in je zavriskal. Kakor blisk je šinil po strmem snežišču in se je smejal venomer.

Jerici in Tinki je zastala samega strahu kri v žilah. Prestrašeni sta gledali smelega Kekca, ki je drvil proti prepadu. Že sta videli nesrečo, in lasje na glavi so se jima ježili. — »Joj, o, joj!« je klicala Tinka. »Kekec, pusti, o, Kekec!« — Jerica je hotela planiti do snežišča, a nog ni mogla zaradi strahu premakniti. Stala je tam in je vila roke. Videla je pred sabo strašno nesrečo, in mráz jo je stresal. Kekec je zdrknil že globoko doli po plazu; naglo kakor ptič v zraku je drsel navzdol. Še enkrat se je čul njegov veseli vrisk — in tedaj sta zakričali obe deklici in sta se prijeli v divjem strahu za glavo.

Kekcu se je hipoma prelomila palica. Padel je vznjak na gladki, trdo zmrzli sneg. Toda obstal ni. Valil se je po strmini navzdol kakor kos lesa; zdaj so bile noge od spredaj, zdaj glava. Zaman je krilil z rokami okrog sebe. Nikjer ni mogel zgrabit trdne stvari, da bi se je oprijel in se ustavil v svojem divjem teku.

Prifrčal je do konca plazu. Zavpil je še enkrat, da sta ga slišali sestrici prav razločno. Še enkrat se je prikazal vrh snega — potem pa je zdrknil hipoma ob prepadu in je izginil, kakor da bi se pogreznil v zemljo.

»Kekec, o, Kekec!« je zajokala mala Tinka na ves glas in se je vrgla na trato. Jerica pa se je prijela za glavo, pa sama ni vedela, kaj bi storila. Strah jo je prevzel popolnoma. S široko odprtimi očmi je strmela tja dol, kjer je izginil Kekec za belim snegom. In bila je prepričana, da je Kekec že mrtev. Ubil se je tam v prepadu in nič več ne bo piskal na svojo piščalko lepih pesmi, oj, nič več!

»Joj, o, joj!« je zatarnala obupana Jerica. Zgrudila se je na tla k Tinki, in jokali sta obe, bridko jokali v strahu in nesreči...

2.

Toda naposled se je Jerica vendarle zdramila iz svojega strahu. Dvignila se je naglo, pa je pohitela do snežišča. Ni ji bilo mari ostrega ruševja, ki jo je zbadalo v roke in noge. Urno je letela preko peščevja in je obstala kraj zmrznjenega snega. Hotela se je ozreti v črni prepad, toda ni mogla priti do njega. — Zakaj tla so bila kroginkrog pokrita z gladkim ledom, in vedela je dobro, da se ji spodrsne, ako stopi tja. Zato je obstala tam in je gledala vsa plaha v črno temo, ki se ji je režala iz prepada.

»Kekec, o, Kekec!« je zavpila na ves glas, da je odmevalo stoglasno od pečin in iz prepada.

In čuj — tedaj se je oglasil od nekod čuden glas, podoben petelinjemu kikirikanju. Jerica se je sklonila, pa je poslušala. Toda glas je utihnil hipoma, in globoka tišina je zavládala spet kroginkrog. — »Kekec, o, Kekec!« je zaklicala Jerica še glasneje. Tedaj pa se je oglasilo iz črnega prepada zopet tisto kikirikanje, in Jerica je spoznala tisti glas. Bil je Kekec, ki je klical na ves glas iz prepada: »Kikiriki! Kekec v prepadu sedi...«

Jerica se je oddahnila in se je kar zasmejala v svojem velikem veselju. Glej, ni se ubil Kekec! Lepo sedi nekje doli v prepadu in se smeje. Pa prav nič se ni pobil, o, prav nič! Vzel bo še celo piščalko iz žepa, pa bo zapiskal veselo pesem, da le kaj! O, hvala Bogu, da se je zgodilo vse tako lepo in da ni bilo nesreče! — In Jerica se je kar smejala. Srce ji je bilo tako veselo, kakor še nikoli. Gledala je v prepad in je klicala neprenehoma: »Kekec, o, Kekec!«

Še enkrat se je zasmejal Kekec in je zaklical: »Kikiriki! Kekec v prepadu sedi!« — Nato je umolknil; toda samo za trenutek. Zakaj hipoma se je oglasila iz prepada vesela in lepa pesem, da le kaj! Kekec je piskal tam doli svojo najlepšo pesem. Prihajala je pesem globoko iz prepada in je bila tako krasna, da bi se človek kar smejal. Saj pravim — ta Kekec! Nihče na vasi ni imel take piščalke, pa tudi takih pesmi ni znal nihče razen Kekca.

Poslušala ga je Jerica vsa vesela in je skoro pričela skakati v svoji radosti. »Kekec, o, Kekec! Pridi iz prepada, da gremo domov! Ali slišiš, ljubi Kekec? Pridi iz prepada!« je klicala in je ploskala z rokami.

Kekec je nehal piskati. Začulo se je vrtlo ropotanje v prepadu, kakor da bi se trgalo kamenje in bi se valilo po strmimi. In ni minilo deset trenutkov, pa se je že prikazal iz prepada Kekčev rdeči obraz. »Hoho!« je zavpil Kekec, ko je zagledal Jerico. Zasmejal se je veselo in se je pognal z vso močjo navzgor. In kakor bi trenil, je stal pred Jerico in je otepал z rokami okrog sebe. »Ha, ali me vidiš?« je rekel. »Gotovo sem se stokrat prekopicnil. Hm, kar metalo me je — hop-hop-hop! — Puf! In ležal sem tam doli, v mehkem snegu sem ležal, kakor doma v postelji. Saj pravim — da se mi ni zlomila tista preklicana palica, pa bi ne bilo tega. O, lepo se je drsati poleti, lepo, ti rečem, Jerica. Kar še enkrat bi šel poizkusit...«

Toda Jerica ga je kar pograbila z obema rokama za rame. »Ali boš tiho?« je rekla in je bila vsa huda. »Glej, da se hitro spraviš od tod! Še tega se mi manjka, o, samo še tega! Ti si velik nepridiprav, Kekec, to ti povem. Koliko skrbi in straha sva prebili s Tinko! Ti pa govoriš tako in se smeješ. Ali te ni sram?«

»Hm«, odvrne Kekec in umolkne ves prestrašen. Šele sedaj vidi, da mu je obleka vsa raztrgana. Hlače so bile preklane in vse razcefrane; jopič pretrgan in srajca polna luknjic. Samo klobuček je bil cel, in tudi petelinje pero je še tičalo za klobučkom. A vse drugo — ovbe, ovbe! — In prestrašil se je Kekec, da mu je kar vroče postalo. Matere se je domislil in dolge šibe v njeni roki. Pa ga je minilo vse veselje, in razigrana volja ga je minila. Glavo je sklonil na prsi in je bridko vzdihnil. Pa še skoro zajokal bi bil, da ga ni bilo sram Jerice.

Pa tudi Jerica je zagledala raztrgano obleko in se je prestrašila. — »Oh, kakšen si!« je zatarnala. »Pa kaj reče mati? O, Kekec, da si tako neroden! Kaj je bilo treba vsega tega? Kaj reče mati, Kekec?« — Zaskrbelo je to Jerico. Pregledala je Kekčevo obleko in jo je poizkušala zrav-

nati. A bilo je vse zaman. Obleka je zovala na vseh koncih in krajih, pa naj je tarnala Jerica, pa naj je Kekec zdihoval še tako bridko.

Kekec se je splazil molčé po svojo polno košarico. O, niti Tinke ni pogledal, ki ga je klicala tam ob rušju in je ploskala z rokami. Samo namrdnil se je Kekec, pa jo je poodil po strmini. Skrbela ga je njegova nesrečna obleka in je bil ves žalosten in pobit. Resnično — ne zaradi sebe! O, zaradi sebe se Kekec ni bal matere. Čemu tudi? Zaslužil je pet gorkih, ker je bil tako neumen, da se je šel drsat na zmrzli sneg. Prenesel bi tistih pet gorkih; lepo bi jih prenesel in bi samo dvakrat zajavkal. A zaradi Jerice je bil Kekec žalosten in potr. Saj je slišal, kaj je rekla mati opoldne Jerici. »Lepo pazi na otroka, da se jima kaj ne pripeti! Posebno pa na Kekca pazi!« — Tako je rekla mati. Kekec pa je šel; podrsal se je po strmem snegu in se je prevrnil v prepad. Vso lepo obleko si je raztrgal, da ne bo za nobeno rabo več... O, Jerica ni niti utegnila paziti, pa je že napravil neumnost. Saj pravim — Kekec, o, Kekec! Čemu si storil to, da bo zdaj Jerica doma tepena zaradi tvoje norčavosti? Čemu, o, Kekec?

In Kekcu je bilo v srcu tako hudo, da je stisnil ustna. Bežal je skozi grmovje. bežal je skozi zeleni gozd in se ni ustavil niti enkrat. Jerica, uboga Jerica! Zaradi njega bo tepena in zmerjana. A Jerica ni ničesar kriva. Vsega je kriv samo Kekec; vsega je kriva samo njegova norčavost... Kekec, o, Kekec! Čemu si storil vse to?

Kekec je pridiral do pašnika. Tam se je vrgel v travo in je zajokal. Na glas je zajokal, ker ga je tako hudo bolelo v srcu. Zakaj je bil tako neumen, o, zakaj? Pustil bi naj bil zmrzli sneg, pa bi bil rajši zapiskal lepo pesem na piščalko, pa bi ne bilo nesreče. In Jerici bi ne bil napravil tega zla, tega velikega zla, ki jo čaka doma zaradi njega. O, resnično...

Kekec je zavpil še enkrat v svoji veliki bolesti in je zaril obraz med travo. Potem pa se je naglo dvignil in je letel na vso moč preko travnika. Med vrtovi je tekel proti domu, ker ga je bilo sram ljudi. Za trenutek mu je šinila v glavo misel, da bi se potuhnil pred materjo. Toda odločno je zmajal z glavo in je stopil urno preko praga. Mati je sedela v veliki izbi za mizo in si je podpirala glavo z rokami. Bila je vsa bolehnna in slaba.

Kekec se ni obotavljal. Košarico je postavil na mizo in je stopil tik pred mater. »Poglejte me, mati!« je rekel in je stisnil ustna. »Radoveden sem bil, kako se človek drsa poletiti po snegu. Pa sem podrsal, pa sem se prevrnil v prepad... Joj, pa se je raztrgala obleka! Samo klobuček je cel in pa petelinje pero, o, mati!«

Mati ga je pogledala in se je vsa razsrjena dvignila. Za trenutek jo je posilil kašelj, da se je prijela za prsi. Potem pa je zavpila: »Kakšen si, ti nepridiprav, o, kakšen si! Kdo ti je rekel, da se drsaj po snegu? Ha? Kaj ti je rekla Jerica, ta malopridnica? Kje je prodajala zopet svoja zijala? — Pa sem ji rekla, naj pazi nate. O, lepo je pazila, lepo! Saj pravim...«

»Saj ni imela časa, da bi pazila name«, je odvrnil Kekec pogumno. »Ničesar ni kriva Jerica. Jaz sam sem vsega kriv. Naskrivaj sem se izmuznil, pa sem šel na sneg... Jaz sam sem kriv, mati. O, le vzemite pa-

lico! Veste, pet gorkih sem zaslužil. Ne bom zajavkal, mati, niti enkrat ne bom zajavkal... A Jerico pustite! Ničesar ni kriva...»

»O, le tiho bodi, nepridiprav!« ga je prekinila mati v svojem srdu. »Hitro se preobleci v staro šaro, pa ženi kozo past! A z Jerico, to malo-pridnico zijalasto, že obračunim... Na polici je palica — prinesi jo sem!«

Kekec se je oddahnil. Mislil je, da zdaj dobi svojih pet gorkih in raz-veselil se je. Naglo se je splazil na peč in je vzel s police palico. Dal jo je materi in se je postavil pred njo. Glavo je sklonil in se je nasmejal. »Zaslužil sem jih — o, dajte mi jih, mati, ker sem jih resnično zaslužil! Samo Jerico pustite, mati, ker ni ničesar kriva...«

»Ali mi nisi tiho?« je zavpila mati nad njim in mu je odmerila prvo gorko. Ovbe — neprijetno je zaščemelo Kekca po hrbtu; toda zajavkal ni. Še bolj se je sklonil, da bi mati lažje merila, in je čakal. A čakal je zaman. Mati je položila palico na mizo in ga je pahnila od sebe. »Kaj stojiš in zijaš? Preobleci se in ženi kozo na pašo!«

Kekec je izprevidel, da se mora ravnati po materinem ukazu. Molče se je oblekel v staro, oguljeno obleko, ki mu je bila napol prekratka. Nato je stopil še enkrat k materi. Proseče je dvignil roke in je moldeoval: »Ne storite Jerici žalega, mati! Ničesar ni kriva — o, resnično... Vsega sem kriv jaz, samo jaz, o, mati...«

A mati mu je pokazala duri, in Kekec je moral iti. Glasno je meketala koza v hlevu, ker je bila lačna in je hotela na pašo. Kekec jo je pognal molčé v strmo reber in se ni pogovarjal z njo kakor druge dni. Tam ob goščavi je legel na trato. Roke je podložil pod glavo in je strmel na visoke snežnike, ki so se kopali v svetlih solnčnih žarkih. Bilo je mirno in tiho vseinaokrog. Le tam doli med belim prodom je pošumeval gorski potok, kakor da bi se smejal in pritajeno hihital. Druge dni je Kekec prepeval in piskal na ves glas. A danes se mu ni ljubilo, ker ga je skrbelo zaradi Jerice. Bolelo ga je v srcu in peklo nekaj čudnega in bridkega, da mu je šlo skoro na jok. Saj je vedel: Jerica bo tepena in zmerjana danes zaradi njegove norčavosti. Uboga Jerica pa se je Kekcu smilila. Saj je bila dobra; govorila je vedno lepo in se mu je smehljala. Rada ga je imela in je vedno pazila nanj, da mu ni ničesar zmanjkalo.

»Ovbe!« je zaklical Kekec v svoji bolesti. »Čemu me ni mati nabila? Seveda — ščemelo bi me zdaj še nekoliko. Pa vseeno bi piskal na piščalko in bi pel lepo pesem. A zdaj me boli v srcu, tako jako me boli! Pa čemu je bilo vsega tega treba? Čemu, te vprašam, ti Kekec?«

In Kekec je bil ves žalosten in pobit. Strmel je nepremično na bele snežnike, ki so bili vsi lepi in mirni. Pa Kekca niso zanimali. Zanimal ga ni niti črn hrošč, ki je prišel kdove odkod in se je plazil po njegovi nogi. Imel je dolge in svetle tipalke in je bil tako krasen, da bi se mu bil človek kar čudil. A Kekec ga je samo brcnil, da je odletel v gmovje. Pa je spet gledal nepremično na snežnike, in v srcu ga je bolelo...

Solnce se je bližalo goram. Tedaj pa je Kekec vstal in je šel po kozo, ki je ležala mirno tam gori ob skalovju. Molčé jo je pognal po hribu na-

vzdol in ji ni privoščil prijazne besede. Počasi je stopal za njo proti domu. Skoro bal se je doma. Saj je vedel, da bo zagledal Jerico vso objokano in žalostno. Dobro je vedel, da zdihuje zdaj nekje na dvorišču in se joče, bridko joče samo zaradi njega. Oj, in Kekcu bi bilo neprijetno vse to. Saj je bil prepričan, da zajoče tudi on na glas, če bi videl, da se Jerica joče. In bila bi bolest še stokrat hujša, še stokrat hujša.

Pognal je kozo naravnost na dvorišče. Sam pa se je splazil od strani k hlevcu. Samo, da bi ne zagledal Jerice, se je potuhnil na vso moč. Nikogar ni bilo na dvorišču. Vse je bilo tiho. Samo petelin je pel tam gori ob plotu. Kekec se je oddahnil in je stopil v hlev za kozo. Za trenutek je povetil glavo in je pomislil, kaj naj ukrene. A tedaj mu priđe hipoma na uho pritajeno ihtenje. Prestrašen dvigne glavo in se ozre krog sebe. In tam v kotu kraj jasli zagleda majhno deklico, ki se stiska k zidu in bridko ihti. Pa to ni bila Jerica; to ni bil nihče drugi nego mala Tinka.

Kekec se začudi. Stopi bliže, pa se dotakne Tinkinega ramena. »Ti si, Tinka?« izpregovori in se še vedno čudi. »Pa zakaj se jočeš, ti Tinkara? Ali me slišiš? Zakaj se tako cmeriš? Ali ti je pojedla mucika punčko? Ali slišiš, Tinkara?«

Tinka dvigne glavo in pokaže svoj objokani obrazek. »O, Kekec!« pravi in zajoka nanovo. »Strašno je bila Jerica tepena, o, strašno! Pa ni jokala, prav nič ni jokala... Tepena je bila zaradi tebe, Kekec. Veš, zato, ker si ti hudoben... Pa mama ji je rekla, da mora od hiše. Služit mora nekam daleč. Pa je rekla Jerica, da pojde jutri zjutraj... O, Kekec! Jerica pojde stran. Pa je ne vidim nikoli več...«

Mala Tinka je zajokala na ves glas. Kekec pa se je kar stresel samega strahu. »Ali je res, Tinka?« vpraša. »Ali je res, kar praviš?« — A Tinka mu ni mogla zaradi joka ničesar odgovoriti. Samo z glavico je pokimala in se je stisnila še tesneje v kot. Kekec jo je gledal še nekaj časa. Potem pa se je okrenil naglo in je zbežal iz hleva. Hitel je naravnost v hišo, da bi poiskal Jerico. Dobil jo je na podstrešju. Zavezovala je drobno culico in se je nasmehnila, ko je zagledala Kekca.

Kekec jo je nekaj časa gledal in je molčal. Nato pa je stopil tik nje in jo je vprašal ves pobit: »Ali greš res od hiše? Ali greš res služit? — O, Jerica, zakaj greš? Pusti culico in ostani doma!«

A Jerica je zmigala z glavo. »Moram stran«, je odvrnila žalostno. »Glej, mati mi je rekla tako, in zato moram od hiše. Že sem povezala culico. Jutri navsezgodaj pa odidem čez gore. K teti Nežari grem služit. Saj veš, onkraj gorá ima domačijo. Služit grem k njej, ker hoče tako mati.«

Jerica je povetila za trenutek glavo in je vzdihnila. Kekca pa je pričelo v grlu dušiti, da ni mogel izpregovoriti besedice. Samo za roko jo je prijel in jo je gledal ves žalosten. »In jaz sem vsega tega kriv«, je izpregovoril naposled. »Uboga Jerica, ti pa moraš trpeti zaradi mene. Ali si huda name, Jerica? Huda zaradi te nesreče?«

»Prav nič nisem huda«, je odgovorila Jerica in se je nasmehnila. »Mati me je tepla. Pa nisem huda nanjo. Saj sem zaslužila, ker nisem pa-

zila mate. Mati je bolehná in je sitna in zlovoljna zaradi tega. O, prav nič ji ne zamerim, da me je spodila od hiše. Saj vem, da bi itak morala danes ali jutri. No, čimprej, tem bolje...»

Kekec jo je poslušal. A kar hipoma ga je zbudlo v srcu nekaj tako bridkega, da je zajekal na ves glas. Oklenil se je Jerice in je ponavljal neprestano: »Ne pojdeš od hiše — ne pojdeš od hiše! Jaz sem kriv vsega, samo jaz! Zato pa pojdem jaz od hiše... Ali slišiš, Jerica? Jaz pojdem od hiše, jaz, ki sem kriv vse nesreče...«

»Ne bodi neumen, Kekec«, mu je prigovarjala Jerica in mu brisala solze z lic. A Kekec je zamahnil z roko in je udaril z nogo ob tla. »Jaz pojdem od hiše, jaz!« je ponovil uporno. »Služit pojdem k teti Nežari. Ti, Jerica, pa ostaneš doma. Resnično ostaneš doma, to ti povem...«

In Kekec je šel naglo s podstrešja. Iztikal je po kuhinji in izbi, a matere ni našel nikjer. Zagledal jo je šele na vrtu, kjer je rezala muljavo za prešiče. Pogumno je stopil pred njo. Z rokavom si je obrisal oči, pa je rekel: »O, mati! Ali vas nisem prosil, da nikarte tepsti Jerice? Lepo sem vas prosil. A vi ste vendarle topli nedolžno Jerico in ste jo še celo zapodili od hiše. Že si je zavezala Jerico culico in jutri zjutraj pojde služiti k teti Nežari za gore. A Jerica je nedolžna, mati. Vsega sem kriv jaz... Zakaj niste pretepli mene in me zapodili od hiše? — A jaz vam rečem, mati — Jerica ostane doma. Jaz pojdem od hiše, jaz pojdem služiti k teti Nežari! Zato, ker sem kriv vsega, pojdem z doma. A Jerica ostane doma, mati...«

Mati ga je vsa začudena gledala. Srp je položila v travo, pa ga je gledala. Roke je stisnila k prsim in mu ni odgovorila dolgo časa ničesar. »Kaj govoriš neumnosti?« je dejala potem. A vendar ni bila nevoljna in neprijazna. »Kar sem rekla, sem rekla. Jerica gre od hiše — pri tem ostane. Zakaj me pa ne posluša? Zakaj je tako zijalasta? — Glej, samo za las je manjkalo, pa bi se bil ti ubil za Krivim plazom, o, samo za las! In vendar sem ji naročila, naj pazi mate. — O, naj le gre med svet k tujim ljudem! Pri teti Nežari se bo že naučila, pa ne bo več zijalasta...«

»A vendar je Jerica nedolžna«, je ugovarjal Kekec. »Jaz sem bil zijalast, jaz, mati. Zato pa pojdem od hiše, da se odvadim zijalosti. Dobro mi bo podkurila teta Nežara, in v treh tednih bom zdrav, mati. A Jerico pustite, mati, ker Jerica niti malo ne pozna zijalosti.«

»Tiho!« je velela mati osorno. Pobrala je nažeto muljavo in se je obrnila proti domu. Zasukala je Kekeca in ga je pognala proti hiši. »Da si mi tiho!« je govorila. »Če ne, boš še klečal vso noč. Kar sem dejala in napravila, to je moja stvar. A Jerica naj gre, da se priučí pameti in reda. Ali si slišal?«

Kekec ni več govoril. Glavo je sklonil in je molčal vso pot. V izbi se je spravil za peč in si je podprl glavo z rokami. Strmel je v tla in je premišljal. Tiho so se odprle duri, in v izbo se je priplazila mala Tinka. Boječe in plaho je stopila k peči in se je dvignila trudoma na klop. Potem pa

se je stisnila v kot in je ždela tam. Prst je vtaknila v usta in je gledala vsa plašna k mizi, kjer je pripravljala mati večerjo.

Nobenemu ni teknila tisti dan večerja. Kekec in Tinka sta se vedno ozirala v vrata in sta pričakovala, da pride Jerica. A Jerice ni bilo od nikoder. Molčé so povečerjali, in potem je spodila mati otroka spat. Nekaj časa sta se obotavljala, a naposled sta vendar šla. Toda dolgo, dolgo nista mogla zaspati. Strmela sta skozi nezagrnjeno okno na visoke snežnike, ki je za njimi zahajalo solnce. Snežniki niso bili beli, ampak rdeči kakor vstajajoča zarja. Preko nebotičnih skal se je razlival rdeč ogenj. Izginil je sneg, in vseokrog je trepetal samo živ plamen in je objemal visoke gore. Gore pa so drhtele in so se smehljale v mračno, temno dolinico...

Tisti čas je spela Jerica preko polja. Tuintam se je sklonila, pa je utrgala lepo rožo. Že je imela nabran velik šopek, da ga je komaj držala v rokah. Zavila je med njivami in je stopila na pokopališče, ki je stalo sredi polja. Iz gozda se je oglašal zapoznel kos in je drobno vesel pesem v tihi večer. Jerica je obstala kraj nizke gomile, ki je bil vanjo vsajen nizek, lesen križec, ovenčan z že napol uvelimi rožami. Ves grob je bil posajen z živimi, lepo vonjajočimi cveticami. Jerica je pokleknila in je pritrdila šopek na leseni križ. Sklenila je roke in je povesila glavo.

»Mamica!« je zaklicala, in v oči so ji stopile solze. »Prišla sem k vam po slovo. Zapodila me je mačeha z doma, in v jutru grem služiti v tui svet... O, mamica! Sama bom in zapuščena, kakor bo zapuščen vaš grobek...«

Deklica je zaplakala na glas in se je sklonila, da se je dotikala z obrazom groba. A grob ni bil mrzel; bil je poln rožic in mehke tolažbe. Samo tih je bil, tako tih in mrtev! — Jerica je jokala in je klicala mamico. A nihče ji ni odgovoril glasne besede. Samo rožice na grobu so se tresle v večernem vetrecu, ki je pošumeval nad pokopališčem. Šepetale so tiho in lepo in so se sklanjale nad grobovi. Jerica je slišala ta šepet in se je polagoma pomirila. Dvignila je obraz in je gledala na mrtvi grob. — »Mačeha me je zapodila z doma«, je rekla. »Pojdem in se neimara več ne vrnem. Pa kdo bo skrbel za vaš grobek, mamica? Kdo bo prilival rožam, da ne usahnejo sredi poletja? O, kdo, mamica?«

Rože so se stresle in so na glas zašumele. Jerica se je nasmehnila in jih je pogladila z roko. »O, saj vem, kaj mi hočete povedati«, je dejala. »Glejte, nebo vam pošlje roso, ko boste žejne in boste pričele hirati. Resnično — Bogek je nad nami, in Bogek nam je dal dobre zvezde, ki čuvajo nad nami in nam kažejo lepo pot. Bogek bo skrbel za vas, rožice, kakor bo skrbel tudi zame. O, resnično...«

S tihimi, gorkimi besedami se je poslavljala Jerica od mrtve mamice. Noč je že legala na dolino in bele gore. Zvezde so se užigale po nebu. Bile so velike in svetle. Mirno so gledale na zemljo in so se prijazno smehljale. Bile so kakor tihe oči, ki gledajo nekam daleč, daleč; v tisto deželo gledajo, kjer se smeje lepa sreča. Vesela je sreča; zato pa se tudi smehljajo nebeške zvezde in so vse vesele,

Jerica je gledala zvezde in se je smehljala. V srcu ji ni bilo več žalosti in strahu. Ni ji bilo več bridko v duši, ker mora z doma. Saj je bila prepričana, da se ji ne bo godilo slabo, dokler se bodo smehljale nad njo božje zvezde. Lepo ji bodo kazale pot v neznano deželo. Za njimi pojde, kamor jo bodo vodile. Pa nemara zagleda v neznani deželi tiho srečo. Pa se bo smehljala in bo vesela, kakor so vesele božje zvezdice na nebu ...

(Dalje.)

Cvekov Stanko vsem „Zvončkarjem“:
Dobro jutro!